

ELŻBIETA WEISS

Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie

ANNA SUCHODOLSKA

Uniwersytet Opolski

MAREK STOROŠKA

Vysoká Škola Medzinárodného Podnikania v Prešove

ROLA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W ROZWOJU LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

1. Wprowadzenie

Samorząd terytorialny stanowiąc formę samoorganizacji społeczeństwa i przybierając postać wyodrębnionego związku publiczno-prawnego korporacji prawa publicznego, został powołany do wykonywania zadań określonych w ustawie¹. Należy wspomnieć również o rosnącej roli samorządów terytorialnych sprzyjającej rozwojowi nie tylko różnych form współpracy między nimi. Zauważa się wzrastającą rolę samorządu terytorialnego w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Istotnym instrumentem napędzającym rozwój lokalny, zwłaszcza od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej, są środki pomocowe pozyskiwane przez samorząd terytorialny ze źródeł zagranicznych².

Lokalny samorząd terytorialny: gminny, miejski, powiatowy, jest odpowiedzialny za realizację zadań związanych z zaspokajaniem zbiorowych potrzeb określonej wspólnoty, których bezpośrednim adresatem (konsumentem) jest mieszkaniec tej wspólnoty. Stąd władze samorządu terytorialnego mogą skutecznie wspierać rozwój gospodarki starając się stworzyć korzystne warunki dla tego sektora. Stymulowanie lokalnego rozwoju gospodarczego przez działania administracji samorządowej różnych szczebli jest jak najbardziej zasadne. Wynika to z oczywistego faktu, że żadne przedsiębiorstwo nie funkcjonuje w próżni, ale w określonej przestrzeni fizycznej, społecznej oraz w określonym otoczeniu prawnym. Jakkolwiek prywatne przedsiębiorstwa samodzielnie decydują o swoich sprawach, to jednak możliwości ich funkcjonowania uzależnione są od wielu czynników kształtowanych przez organy administracji samorządowej.

Należy się spodziewać, że wraz z upływem czasu będą wykształcały się coraz lepsze metody działania samorządów, co już można zaobserwować od momentu procesu akcesji Polski z Unią Europejską. Celem artykułu jest przedstawienie roli samorządu terytorialnego w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i instrumentów oraz sposobów wspierania lokalnej działalności gospodarczej.

¹ J. Ostaszewski, *Finanse, praca zbiorowa, DIFIN, Warszawa 2007, s.133.*

² E. Kamińska, *Rating samorządów terytorialnych, Fitch Polska, Warszawa 2009.*

2. Pojęcie przedsiębiorczości i jej istota

Ostatnie lata przyniosły niespodziewany wzrost zainteresowań samorządów terytorialnych problematyką rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Istotną dla przedsiębiorczości i zachodzących zmian jest polityka władz lokalnego samorządu terytorialnego. Idzie tu o sposoby działania władz administracji samorządowej, która powinna rzeczywiście sprzyjać i stwarzać optymalne warunki dla restrukturyzacji i preferować wszelkie formy przedsiębiorczości umożliwiające rzeczywiste zmiany. Władze lokalne nie powinny zapominać, że istnieje wyraźna korelacja pomiędzy postawami przedsiębiorczymi ludzi a tempem powstawania i rozwoju przedsiębiorstw.

Kwestią, która wymaga wyjaśnienia na wstępie rozważań, jest sposób definiowania przedsiębiorczości. Nie istnieje jedna uniwersalna definicja przedsiębiorczości. Należy pamiętać, iż samo pojęcie przedsiębiorczości jest wieloznaczne i wieloaspektowe. Funkcjonuje ono różnie w zależności od przyjętej koncepcji i kategorii (np. przedsiębiorczość jako proces, jako wytwór-efekt, jako osobowość czy społeczne determinanty funkcjonowania). Przedsiębiorczość można traktować jako postawę człowieka lub proces zmian zachodzących pod wpływem tej postawy. Jako postawa przedsiębiorczości jest cechą jednostek ludzkich, wyrażającą się w kreatywnym i aktywnym zachowaniu wobec otaczającej rzeczywistości oraz dążeniu do ulepszenia istniejących elementów otoczenia. Należy przy tym podkreślić, że przedsiębiorczość nie jest cechą osobowości, ale sposobem zachowania (w tym wypadku w działalności gospodarczej) i obejmuje zagadnienia związane z procesem organizowania, prowadzenia działalności gospodarczej i podejmowania pojawiającego się ryzyka³.

Przedsiębiorczość – zgodnie z encyklopedyczną definicją – to „cecha działania zmierzającego do zapewnienia racjonalnej i efektywnej koordynacji zasobów przedsiębiorstwa oraz umożliwiającego osiągnięcia racjonalności gospodarowania, efektywności ekonomicznej, która wyraża stopień osiągniętej racjonalności”⁴. Przedsiębiorczość w tej definicji związana jest z przedsiębiorstwem. Z kolei według R. W. Griffina „przedsiębiorcą jest ktoś, kto podejmuje działania określone mianem przedsiębiorczości. W tym świetle właściciel przedsiębiorstwa, który zatrudnienia zawodowego menedżera do jego prowadzenia, sam zaś oddaje się innym zainteresowaniom, nie jest przedsiębiorcą”⁵. Na rozwijanie przedsiębiorczości mają wpływ różne czynniki, które można zaliczyć do trzech grup:

- potrzeba poszukiwania innych źródeł dochodu, a w przypadku ich braku (np. bezrobocia) – posiadania możliwości uzyskania dochodu;
- postawa człowieka określona przez takie cechy, jak: poszukiwanie, pomysłowość, aktywność, dynamizm, ryzyko, sprowadzenie swoich kompetencji i możliwości, uleganie wpływom innych, itp.
- fundusze – potrzebne na uruchomienie lub zwiększenie działalności, (fundusze pochodzące ze środków własnych lub pożyczonych).

³ Griffin R. W., *Podstawy zarządzania organizacjami*, PWN, Warszawa 199,6 s. 730.

⁴ *Popularna encyklopedia powszechna*, Kraków 2000, t.14, s.289.

⁵ Griffin R. W., *Podstawy ...*, op. cit., s. 730.

Przedsiębiorczość z jednej strony oznacza dążność ludzi do działania, poszukiwania nowych rozwiązań, wprowadzenia zmian w dotychczasowej działalności (strukturze, organizacji i skali produkcji, stosowanych technologiach), wykorzystania pojawiających się możliwości oraz ich aktywność w poszukiwaniu dodatkowych i alternatywnych źródeł dochodu. Z drugiej natomiast strony rozwijanie przedsiębiorczości dotyczy podejmowania nowych przedsięwzięć gospodarczych, wraz z przystosowaniem się do reguł i wymogów gospodarowania.

Zgodnie z nowoczesnymi koncepcjami przedsiębiorczość traktowana jest jako proces inicjowania i wprowadzania zmian, zanikający okresowo do czasu pojawienia się nowych inicjatyw. Jest to „proces tworzenia czegoś nowego i wartościowego, z założeniem osobistego ryzyka finansowego, ale także z założeniem rekompensaty pieniężnej lub osobistej satysfakcji”⁶. Istnieje tendencja do uznania, że przedsiębiorczość charakteryzuje małe, nowe firmy (small business). Przedsiębiorczość występuje także w firmach dojrzałych i to niezależnie od statusu ich własności.

Efekty (rezultaty) uzyskiwane w wyniku rozwoju działań przedsiębiorczych dotyczą nie tylko osoby bezpośrednio zaangażowanej, ale również i innych osób, które dzięki temu mogą pracować i uzyskiwać określone dochody. Powstawanie nowych przedsięwzięć, o małej skali produkcji umożliwia:

- tworzenie nowych miejsc pracy;
- tworzenie nowych przedsiębiorstw;
- wprowadzenie innowacji;
- współpracę z dużymi przedsiębiorstwami.

Reasumując, zauważa się, że największym wyzwaniem dla polskiego życia społecznego i gospodarczego jest położenie nacisku na przedsiębiorczość. Zauważa się rosnącą przedsiębiorczość samorządów terytorialnych i ich zainteresowanie przedsięwzięciami innowacyjnym. Rodzi się pytanie: jaka jest rola samorządu terytorialnego w rozwoju przedsiębiorczości i jakie są instrumenty wspierania lokalnej działalności gospodarczej. Problem ten należy rozważać na tle realizowanych inicjatyw gospodarczych, o których to będzie mowa w dalszej części artykułu.

3. Czynniki rozwoju przedsiębiorczości w gminie

Istota roli samorządu terytorialnego w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości wynika z jego konstytucyjnych cech a mianowicie:

- zadań samorządu, które są określone ustawowo oraz części finansów do dysponowania na edukację, opiekę zdrowotną i społeczną, ulice i drogi lokalne, gospodarkę komunalną i mieszkaniową itd.;
- ustawowo określonej odpowiedzialności za wszystkie sprawy na terenie gminy;
- stworzenia warunków zaspokajania potrzeb jej mieszkańców.

⁶ Hornaday R., *Dropping the Eword fromsmall business research*, "Journal of Small Business Management" 1999 s. 10,

Z doświadczeń UE i USA wynika, że podstawowymi celami rozwoju gospodarczego w skali lokalnej i regionalnej są między innymi: pełne wykorzystanie zasobów lokalnych (kadrowych, finansowych, naturalnych, przestrzennych, rzeczowych) wspieranie zatrudnienia mieszkańców, uzyskanie rynkowej konkurencyjności instytucji regionu oraz wykorzystanie możliwości i szans rozwojowych znajdujących się w otoczeniu⁷.

Władza samorządu jest zwykle zainteresowana wzrostem gospodarczym o tyle, o ile realizowane są w ten sposób inne cele lub zadania, za które jest ona odpowiedzialna. Aby nastąpił rozwój muszą być spełnione następujące warunki:

- wolny dostęp do rynku i konkurencja;
- dominacja sektora prywatnego;
- otwartość na świat zewnętrzny;
- prorozwojowy elastyczny rynek pracy;
- niskie obciążenia zysku i płac;
- stabilność polityczna i makroekonomiczna.

Klimatem sprzyjającym rozwojowi przedsiębiorczości w gminie, jako czynnikiem niezbędnym do rozwoju gospodarczego są: tereny, zasoby ludzkie, infrastruktura, możliwość kooperacji, możliwość korzystania z technologii i system lokalnych opłat i podatków. Natomiast czynniki dodatkowe stanowią: wizerunek gminy, stabilność polityczna, atrakcyjność miasta, sprawna administracja, rekreacje (teatr, sport), szkolnictwo i mentalność mieszkańców.

Duże znaczenie dla klimatu sprzyjającego przedsiębiorczości ma sposób bieżącego zarządzania gminą, sposób rozumienia roli władz gminy a nawet sposób rozumienia samej definicji gminy i rozwoju gospodarczego. Rolą władz gminy jest pomaganie indywidualnym członkom wspólnoty w realizowaniu własnego dążenia do dobrobytu. Z tego powodu własność komunalna powinna być postrzegana tylko jako ta forma własności, która jest pomocna w realizacji pierwotnego celu – dobrobytu jednostki.

Dobrym sprawdzianem postaw władz gminy wobec przedsiębiorczości jest sposób traktowania przez władze gminy działalności gospodarczej, w tym sfery usług komunalnych. Jeżeli władze starają się wprowadzić zasady rynkowe w sferze usług komunalnych to jest sygnał, że warto być przedsiębiorczym. Nie oznacza to wcale, że zmiany w tej sferze trzeba wprowadzić rewolucyjnie w krótkim czasie. Ważne jest natomiast, aby opracować strategię tych zmian. Pamiętać oczywiście należy, że w sektorze wodno-kanalizacyjnym mamy do czynienia z monopolem naturalnym i możliwości wprowadzenia zasad rynkowych są ograniczone, aczkolwiek nie niemożliwe.

Instrumentami wspierania lokalnej działalności gospodarczej są: stawki podatkowe a przede wszystkim stabilność i klarowność polityki podatkowej, polityka ulg przy określonym poziomie inwestycji lub określonej liczbie nowych miejsc pracy, określony poziom stawek czynszów, atmosfera współpracy z różnymi instytucjami czy polityka cen za usługi komunalne.

⁷ A. Zalewski (red.), *Nowe zarządzanie publiczne w polskim samorządzie terytorialnym*, SGH, Warszawa 2005, s.113.

Gminy, które z różnych przyczyn podejmują decyzje o prowadzeniu lub kontynuacji jakiejś działalności gospodarczej, muszą rozstrzygnąć kwestię wyboru formy organizacyjno-prawnej dla tej działalności. Mimo, że w ustawie o gospodarce komunalnej mowa jest tylko o komunalnych zakładach budżetowych i spółkach prawa handlowego, nie są to jedyne formy organizacyjno-prawne, w jakich gmina może prowadzić działalność gospodarczą. Możliwości wyboru zależą na ogół od charakteru i rozmiarów prowadzonej działalności, przy czym gmina ma do dyspozycji: jednostki budżetowe, środki specjalne, gospodarstwa pomocnicze, zakłady budżetowe, spółki prawa handlowego.

Najwłaściwszymi formami prowadzenia działalności gospodarczej przez gminę są spółki prawa handlowego. Wszystkie inne wymienione formy organizacyjno-prawne mogą być wykorzystywane do innych niż prowadzenie działalności gospodarczej celów. Np. firmy działające w formie opartej na prawie finansowym mogą przejmować część zadań administracyjnych urzędu i wówczas podlegać będą ograniczeniom typowym dla struktur administracyjnych. Mogą też prowadzić działalność nierentowną, do której z budżetu gminy trzeba dopłacać i co najważniejsze, że gmina ponosi pełną odpowiedzialność za skutki finansowe prowadzonej przez nie działalności. Brak mechanizmów motywacyjnych w jednostkach i zakładach budżetowych oraz często występujące zbiurokratyzowanie zatrudnionego tam personelu może spowodować, że skutki finansowe prowadzonej działalności gospodarczej będą zdecydowanie gorsze niż w spółkach, a mimo to straty zawsze będą musiały być pokryte przez budżet gminy.

Jednym z ważnych powodów wyboru spółki jako najwłaściwszej formy prowadzenia działalności gospodarczej jest to, że gmina nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania innych komunalnych osób prawnych, a więc muszą one samodzielnie utrzymywać swoją pozycję finansową i mogą być, tak samo jak wszystkie inne podmioty gospodarcze, zagrożone upadłością. W świetle regulacji ustawy o gospodarce komunalnej poza sferą użyteczności publicznej gmina może tworzyć spółki prawa handlowego i przystępować do nich, jeżeli łącznie zostaną spełnione następujące warunki:

- istnieją nie zaspokojone potrzeby wspólnoty samorządowej na rynku;
- występujące w gminie bezrobocie w znacznym stopniu wpływa ujemnie na poziom życia wspólnoty samorządowej, a zastosowanie innych działań i wynikających z obowiązujących przepisów środków prawnych nie doprowadziło do aktywizacji gospodarczej, a w szczególności do znacznego ożywienia rynku lokalnego lub trwałego ograniczenia bezrobocia.

Nowym ważnym elementem występującym w relacjach samorządu terytorialnego oraz sektora prywatnego, reprezentowanego zarówno przez małe i średnie przedsiębiorstwa, jak i duże krajowe i międzynarodowe podmioty gospodarcze jest partnerstwo publiczno-prywatne. Najogólniej można byłoby powiedzieć, że polega ono na właściwej współpracy sektora publicznego oraz prywatnego. Sektor publiczny ma:

- przygotować strategię rozwoju lokalnego, realną do wykonania i posiadającą dostatecznie szeroki poziom akceptacji społecznej;
- wyznaczać cele, których realizacja jest pożądana z punktu widzenia społeczności lokalnej,

- stwarzać warunki ich właściwej realizacji (likwidacja barier instytucjonalnych, tworzenie systemu wsparcia finansowo-logistycznego, system zamówień i przetargów publicznych),
- poszukiwać nowe formy wykorzystania środków publicznych i kontrolować ich realizację.

Sektor prywatny ma natomiast we właściwy sposób wykorzystywać stworzone warunki oraz zaspokajać lokalne potrzeby w efektywny ekonomicznie sposób.

Wobec rosnących potrzeb inwestycyjnych samorządy pozyskują środki finansowe z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Niestety, przy bliższym zapoznaniu się z zasadami na jakich możliwe jest ich pozyskiwanie, dość często zdają sobie sprawę z licznych trudności zarówno organizacyjnych jak i finansowych. Pewną szansą dla władz samorządowych jest współpraca z sektorem prywatnym w formule Partnerstwa Publiczno – Prywatnego. Słuszny wydaje się pogląd, że partnerstwa publiczno-prywatnego nie można opisać jedną definicją i wskazać na konkretne rozwiązania, gdyż jednorazowo wynikają one z warunków lokalnych i specyfiki rozwiązywanego problemu⁸.

Partnerstwo publiczno-prywatne realizowane w poprawny sposób prowadzić będzie do lepszego wykorzystania zasobów publicznych, skuteczniejszego zaspokajania potrzeb obywateli i społeczności lokalnej i rozwoju lokalnej gospodarki poprzez wzmocnienie sektora prywatnego i rozbudowę infrastruktury techniczno-ekonomicznej. Jeżeli jednak zasady przejrzystości, efektywności czy tradycyjnie rozumianej uczciwości (równości szans) nie będą przestrzegane (np. w systemie przetargów publicznych) przez podmioty obu sektorów wówczas partnerstwo to przekształca się w korupcję, marnotrawstwo i defraudację środków publicznych oraz powszechne łamanie norm prawnych i etycznych. Realizacja partnerstwa publiczno-prywatnego wymaga zatem odpowiednich rozwiązań prawno-instytucjonalnych i poziomu etycznego oraz skutecznego systemu kontroli społecznej.

4. Lokalne programy rozwoju a mała i średnia przedsiębiorczość

Rozpowszechnione jest przekonanie, że administracja samorządowa i prywatne przedsiębiorstwa to dwa niezależnie od siebie funkcjonujące sektory, które związane są ze sobą co najwyżej obowiązkiem podatkowym. Przeświadczenie takie może rodzić bardzo istotną wątpliwość co do zasadności snucia rozważań nad rolą administracji samorządowej w procesie stymulowania rozwoju gospodarczego.

Stymulowanie lokalnego rozwoju gospodarczego przez działania administracji samorządowej różnych szczebli jest jak najbardziej zasadne. Wynika to z oczywistego faktu, że żadne przedsiębiorstwo nie funkcjonuje w próżni, ale w określonej przestrzeni fizycznej, społecznej oraz w określonym otoczeniu prawnym. Jakkolwiek prywatne przedsiębiorstwa samodzielnie decydują o swoich sprawach, to jednak możliwości ich funkcjonowania uzależnione są od wielu czynników kształtowanych przez organy administracji samorządowej.

Układ sił politycznych w państwie determinuje państwowy porządek prawny, który stanowi podstawę do rozwoju procesów gospodarczych. Władze i administracja publiczna podejmują liczne działania regulacyjne (interwencyjne), których celem jest likwidacja napięć oraz harmonizowanie wzajemnych oddziaływań pomiędzy sferą gospodarczą

⁸ B. Nowak, *Partnerstwo publiczno-prywatne za granicą – w ujęciu sektorowym*, *Finanse Komunalne* 2003 nr 2.

i społeczną (sektorem gospodarstw domowych) w państwie. Władza definiuje i chroni prawa własności ustanawiając tym samym podstawę pewności (bezpieczeństwa) zawieranych na obszarze państwa transakcji. Podstawowe znaczenie dla rozwoju gospodarczej przedsiębiorczości mają tworzone przez władze państwowe regulacje z zakresu prawa cywilnego, handlowego, finansowego, podatkowego, przepisy celne oraz unormowania z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

Władze i administracja publiczna różnych szczebli mogą skutecznie wspierać rozwój gospodarki starając się stworzyć korzystne warunki otoczenia dla tego sektora, jednocześnie redukując niepożądane zjawiska wywołane grą sił wolnorynkowych konkurencji. Oddziaływanie władz na gospodarkę może być realizowane m. in. poprzez taką redystrybucję dochodu narodowego, która wspiera działalność podmiotów gospodarczych.

Pomoc państwa dla sfery gospodarczej może być realizowana m. in. przez:

- planowanie przestrzenne i gospodarowanie nieruchomościami;
- utrzymanie dróg, mostów, wodociągów, kanalizacji itp.;
- utrzymanie służb ochrony prawa i bezpieczeństwa publicznego;
- finansowanie instytucji edukacyjnych;
- dopłaty, tanie kredyty, programy pomocowe;
- zamówienia publiczne;
- współudział władz w podejmowaniu przedsięwzięć gospodarczych.

Przykładowa lista działań podejmowanych przez lokalny samorząd w celu podniesienia gospodarczej atrakcyjności gminy może obejmować następujące przedsięwzięcia:

1. Administracja samorządowa:

- staranne planowanie przestrzenne,
- renowacja budynków i nieruchomości,
- uproszczenie procedur wydawania koncesji,
- poprawa stanu infrastruktury technicznej,
- poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego,
- poprawa organizacji ruchu drogowego,
- budowa parkingów,
- poprawa stanu czystości i oczyszczania miasta,
- naprawa chodników,
- organizacja obszarów i urządzeń rekreacyjnych,
- opracowanie planu poprawy estetyki miasta,
- egzekucja zarządzeń dotyczących estetyki miasta.

2. Gospodarowanie gruntami:

- system zachęt do zagospodarowania gruntów,

- przekazywanie obowiązków zagospodarowania,
- pozyskiwanie i scalanie gruntów,
- porządkowanie terenów,
- świadczenie usług o charakterze projektowym,
- pomoc organizacyjna i techniczna.

3. Wpomaganie finansowe:

- odpłatne i nieodpłatne przekazywanie gruntów,
- pośrednictwo przy zawieraniu transakcji,
- strefy przedsiębiorczości,
- inkubatory przedsiębiorczości,
- podmiotowe i przedmiotowe różnicowania podatkowe,
- dopłaty do pożyczek,
- kredytowanie, poręczenie itp.,
- emisja obligacji komunalnych,
- współudział w przedsięwzięciach gospodarczych,
- pomoc organizacyjna i techniczna.

4. Marketing i promocja:

- druk broszur, folderów i informatorów,
- produkcja promocyjna kaset wideo,
- sponsorowanie imprez (wystawy, targi),
- wspomaganie eksportu,
- pozyskiwanie kapitału zagranicznego,
- inwentaryzacja budynków.

Kreowanie warunków do pomyślnego rozwoju prywatnej przedsiębiorczości gospodarczej powinno być jednym z najważniejszych zadań władzy państwowej, w tym również jednostek samorządu terytorialnego. Szczególna dbałość władz i administracji publicznej o dobrą kondycję tego sektora jest tożsama z troską o dobry stan gospodarstw domowych i wszystkich innych elementów struktury państwa.

5. Zakończenie

W prowadzonych dyskusjach dotyczących roli samorządu terytorialnego w rozwoju przedsiębiorczości często wykorzystuje się argumenty, że pozwala on na skuteczniejsze rozwiązywanie lojalnych problemów, efektywniejsze wykorzystanie posiadanych zasobów, silniej wiąże poszczególnych obywateli z miejscem zamieszkania i jest najlepszą lekcją

funkcjonowania demokracji publicznej. Funkcjonowanie samorządu terytorialnego jest istotną formą i płaszczyzną aktywności człowieka (przedsiębiorczość). Niektórzy autorzy uważają, że istnienie samorządu musi wcześniej czy później prowadzić do otwartego konfliktu na styku demokracja-samorząd. Demokratyzacja państwa prowadzi do stopniowego przekształcania się rządu w samorząd wszystkich mieszkańców. Musi to w dłuższym okresie doprowadzić do przeciwstawienia samorządu lokalnego centralnemu rządowi. Ponieważ demokratyczne wybory przeprowadzone w skali kraju gwarantują reprezentatywność władzy, to nie ma potrzeby organizowania władzy samorządowej.

6. Literatura

1. Griffin R. W., *Podstawy zarządzania organizacjami*, PWN, Warszawa 1996.
2. Hornaday R., *Dropping the Eword from small business research*, „Journal of Small Business Management” 1990.
3. Kamińska E., *Rating samorządów terytorialnych*, Fitch Polska, Warszawa 2009.
4. Nowak b., *Partnerstwo publiczno-prywatne za granicą – w ujęciu sektorowym*, *Finanse Komunalne* 2003 nr 2.
5. Słomińska B., *Gmina w procesach stymulowania przedsiębiorczości*, *Samorząd Terytorialny* 2007, nr 3.
6. *Popularna encyklopedia powszechna*, Kraków 2000.
7. Zalewski z (red.), *Nowe zarządzanie publiczne w polskim samorządzie terytorialnym*, SGH, Warszawa 2005.

Streszczenie

Rosnąca rola samorządów terytorialnych sprzyja rozwojowi nie tylko różnych form współpracy między nimi. Należy zaznaczyć, iż wzrasta istota roli samorządu terytorialnego w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Lokalny samorząd terytorialny: gminny, miejski, powiatowy, jest odpowiedzialny za realizację zadań związanych z zaspokajaniem zbiorowych potrzeb określonej wspólnoty, których bezpośrednim adresatem (konsumentem) jest mieszkaniectwo tej wspólnoty. Stąd władze samorządu terytorialnego mogą skutecznie wspierać rozwój gospodarki starając się stworzyć korzystne warunki dla tego sektora. Stymulowanie lokalnego rozwoju gospodarczego przez działania administracji samorządowej różnych szczebli jest jak najbardziej zasadne.

Wynika to z oczywistego faktu, że żadne przedsiębiorstwo nie funkcjonuje w próżni, ale w określonej przestrzeni fizycznej, społecznej oraz w określonym otoczeniu prawnym. Jakkolwiek prywatne przedsiębiorstwa samodzielnie decydują o swoich sprawach, to jednak możliwości ich funkcjonowania uzależnione są od wielu czynników kształtowanych przez organy administracji samorządowej. Należy się spodziewać, że wraz z upływem czasu będą wykształcały się coraz lepsze metody działania samorządów, co już można zaobserwować od momentu procesu akcesji Polski z Unią Europejską. Celem artykułu jest przedstawienie roli samorządu terytorialnego w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i instrumentów oraz sposobów wspierania lokalnej działalności gospodarczej.

Słowa kluczowe: samorząd terytorialny, rozwój lokalny, przedsiębiorczość.

THE ROLE OF LOCAL GOVERNMENT IN THE DEVELOPMENT OF LOCAL ENTREPRENEURSHIP

Summary

The growing role of local governments not only promotes the development of various forms of cooperation between them. It should be noted that we can observe the increasing role of local government entity in the development of local entrepreneurship. Local self-government: municipal, city, county, is responsible for tasks related to the satisfaction of collective needs of specific communities where the direct recipient (consumer) is a resident of this community. Hence, local government authorities can effectively support the economic development effort to create favorable conditions for the sector. Stimulating local economic development through actions at different levels of local administration is of course the most appropriate. This follows from the obvious fact that no company operates in a vacuum space but in a specific physical space in a particular social and legal environment. Although the private companies decide on their cases, the possibilities of their functioning are dependent on many factors, shaped by local government authorities.

It is expected that over time they have evolved better and better methods of operation of local governments, which already has been observed after the Polish accession to the EU. The main aim of this article is to highlight the role of local government in the development of local entrepreneurship and instruments, and methods to support local business.

Keywords: local government, local development, entrepreneurship, development programs.

Translated by Elżbieta Weiss, Anna Suchodolska, Marek Storoška

ELŻBIETA WEISS

Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie

e-mail: elzen@gazeta.pl

ANNA SUCHODOLSKA

Uniwersytet Opolski

e-mail: suanna@interia.pl

MAREK STOROŠKA

Vysoká Škola Medzinárodného Podnikania v Prešove

e-mail: storoska@gazeta.pl